

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 46. Quintò infertur, des sufficienti conversione, seu contritione
magni peccatoris, maximè citò & facilè relabentis, vel consuetudinarii,
ordinariè prudenter non judicari ex solis verbis, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

802 Nec magis elidit vim argumenti nostri Carolus ab Assumptione, dicendo, contritionem dubiam non esse materiam dubiam Sacramenti Pœnitentiæ, sed dubiam dumtaxat dispositionem ad effectum ipsius. Primò, quia ista Caroli opinio nova est, singularis, & contra omnes Doctores: eo proinde titulo meritiò rejicienda. Secundò, contritionem esse materiam, vel quasi materiam, seu partem materialem, definitum est in Conc. Trident. sess. 14. cap. 3. Tertio, etiamsi non esset nisi dispositio, ad effectum Sacramenti necessario requisita, sacrilegium est, Sacramentum absque necessitate exponere periculo frustrati effectus.

CAPUT XLV.

Quartò inferitur, *Affertores supra memorata propositionis, à sapientissimo Domino Episcopo Atrabatenfi meritisimè censurâ notata, abusi sententiâ istâ Angelici Doctoris: In foro conscientia creditur homini pro se, & contra se.*

803 Hoc dicit S. Thomas quodlib. 1. q. 6. a. 6. ubi sic: *In foro judiciali creditur homini contra se, sed non pro se; in foro autem pœnitentiæ, creditur homini pro se & contra se.* Verùm id pro se perperam accipiunt Adversarii. Triplici namque modo verba ista S. Doctoris accipi possunt. 1. sic ut omninò generaliter & absque ulla restrictione intelligantur. 2. sic ut per ea significetur, non quòd semper, sed quòd ordinariè credendum sit pœnitenti pro se loquenti. 3. sic ut tantùm significetur, quòd in foro quidem judiciali non credatur homini pro se; in foro tamen pœnitentiæ sæpè credatur homini pro se loquenti.

805 Vel ipsi Adversarii fatentur accipi non posse primo sensu, cum verbis S. Thomæ hæc addant restrictionem: nisi manifesta ratio appareat in contrarium. Volunt proinde accipienda secundo sensu, ita scilicet ut ordinariè oporteat credere pœnitenti se contritum asserenti. At perperam. Quia certum est, sanctum Thomam nolle, ut credatur pœnitenti, de sua contritione testimonium ferenti, dum Confessarius prudenter judicare nequit, abesse morale periculum, ne pœnitens eo in testimonio vel decipiat, vel decipiatur: aliàs & pœnitens certissimè exponeretur morali periculo sacrilegii, & Sacramentum morali periculo nullitatis & irreverentiæ. Quod certissimè non vult, nec velle potest S. Thomas. Atqui Confessarius non potest ordinariè prudenter judicare, quòd absit morale periculum, ne in hoc testimonio pœnitens decipiatur. Primò, quia, ut Cardinalis Denhoff supra monuit, "la plupart des pœnitens ne savent pas même ce qui est requis pour la douleur furnaturelle, & en particulier que la vraie contrition, soit la parfaite, ou l'imparfaite, doive tellement changer la volonté du pecheur, que non seulement il n'ait plus d'affection au peché, mais qu'il le haïsse, selon que l'enseigne expressément le Concile de Trente. Quod etiam Catechismus Romanus docet, uti num. 754. fuit demonstratum. Quo modo verò Confessarius ordinariè prudenter judicare potest abesse morale periculum, ne pœnitentes decipiantur, dum se contritos dicunt, si major eorum pars ne quidem sciat, sed ignoret, quid ad veram contritionem requiratur.

806 Secundò, S. Carolus Borromæus, S. Franciscus Salcius, S. Thomas Villanovanus, S. Teresa, Bellarminus, Clerus Gallicanus, alique gravissimi viri (cap. 41. §. 28. relati) multos & valde multos asserunt, qui sacrilegè contententur; qui tamen hæc de re interrogati, se verè contritos
Tom. III.

incunctanter asserunt; qui proinde in ea sua asseritione vel decipiunt, vel decipiuntur. Quòd si tam multi sint, qui in eo decipiunt, vel decipiuntur; quomodò in solo verbo ipsorum, Confessarius prudenter judicabit, quòd ordinariè non sit morale periculum, de quo supra: maximè si peccatorum enormitate, consuetudine vel frequentia meruerint excæcari?

Tertio, S. Gregorius l. 20. Moral. c. 15. dicit, quòd *hoc plerumque humanus animus habet proprium, quòd max ut in culpam labitur, à sui adhibe longius cognitione separatur. Quia dum lux veritatis habita negligitur, permittit justus Judex, ut nec amissa requiratur.* Quòd si humanus animus, dum in culpam labitur, plerumque à sui longius cognitione separatur; quantò magis si frequenter, & maximè si ex consuetudine, in culpam labatur graviozem, maximè carnis, quæ præ cæteris excæcat? Quomodò ergo Confessarius prudenter judicare potest, quòd talis peccator se contritum asserendo, ordinariè nec decipiat, nec decipiatur; præsertim si consuetudinarius sit, vel in graviozem culpam, non semel dumtaxat, sed sæpius lapsus fuerit, ideòque (juxta sanctum Gregorium) à sui cognitione longius separatus & excæcatus? Quomodò per consequens prudenter judicare potest, quòd ordinariè non sit morale periculum, ne talis peccator deceptus Confessarium decipiat, dum sine prævis pœnitentiæ operibus ad obtinendam à Deo misericordiam, & contritionis gratiam, sine prævia etiam emendatione ad tempus consideratione dignum, asserit se dignum, cui fides adhibeatur, & absolutio impendatur?

Tertio igitur sensu certo certius accipienda sunt objecta verba Angelici Doctoris, sic ut importent, quòd in foro judiciali creditur homini dicenti contra se, sed nunquam pro se; in foro verò pœnitentiæ, non solum creditur homini contra se, sed etiam sæpius pro se, signanter dum testatur facta sua, quæ certè potest cognoscere, & Confessarius ea scire non potest nisi ex ipso, ut quòd tentationi fortiter resistit, peccandi occasiones diligenter vitaverit, hæc vel illa pœnitentiæ opera post peccatum fecerit, hæc vel illa adversus recidivam remedia adhibuerit, &c. Similiter dum se contritum dicit, nec ratio aliunde habetur, quæ Confessarium de eo reddat prudenter dubium, tunc etiam Confessarius ipsi credere debet. Non autem quancumque ratio manifesta non apparet in contrarium. Aliàs ipsi fidem absolutionemque deberet, etiamsi ratio æquè probabilis, imò probabilior appareret in contrarium. Quod est certissimè falsum, ob ea quæ dicta sunt cap. 42.

CAPUT XLVI.

Quintò inferitur, *de sufficienti conversione, seu contritione magni peccatoris, maximè curò & facile relabentis, vel consuetudinarius, ordinariè prudenter non judicari ex solis verbis, quibus dolere se, emendationemque promittere dicit, etiamsi verbis illis adjungat gemitum, tussionem pectoris, lachrymasque momentaneas, aliaque ejusmodi signa: præsertim si Confessarius non semel expertus fuerit, signa illa hæcenus sterilia fuisse, id est absque fructu melioris vitæ.*

Ratio est, quia ex una parte, eadem, vel similia verba, etiam cum ejusmodi lachrymis, & genitibus, proferunt etiam qui contriti non sunt, vel saltem non sufficienter contriti. Ex alia parte
809
Sf 2

verò facta, seu opera eorum, qui vel ex consuetudine, vel aliâ facili & citò in solita crimina relabuntur, non correspondent verbis, vel aliis ejusmodi signis, quibus se plene dolere dicunt, & emendationem proponere. Atqui, dum facta non correspondent verbis, vel aliis ejusmodi signis, factis potius creditur, quam verbis: quia melior est vox operis, quam vox oris, Petrus Blesensis Comp. in Job. & in Inveit. Et plenus est opere ducere, quam voce, S. Leo ferm. de S. Laurentio. Conc. in S. Bern. ferm. 59. in Cant. Saltem indubitatum est, nos aequè loqui, seu secretum cordis declarare factò, quam verbò, secundùm illud: *paria sunt mentem suam declarare factò, quam verbis, L. Paulus responderet, Et L. de quibus ff. de Legib. Si ergo peccator verbis suis testetur, se verè ac plene dolere; contrarium verò testetur factis, seu operibus suis: Confessio prudenter credere non potest verbis, potius quam factis. Atqui dum frequenter, facili, & citò post confessionem in crimina relabitur, factis, seu operibus suis ostendit illum, quem antè se habuisse significavit, de peccatis dolorem, & odium, eaque emendandi propositum, vel non fuisse verum, sed fictum, vel saltem non fuisse plenum, & integrum, prout centum & duodecim argumentis demonstrabitur infra. Per consequens idem ostendit de dolore, odio, & proposito presenti; utpote de cujus veritate, & plenitudine, solentiam verba, & signa exhibet, in similia, quæ in confessionibus præcedentibus exhibuit: quæ, cum non faciunt nisi folia & flores, absque fructu promissæ emendationis; ideoque hominū præsumptione non fuerint, signa veræ, vel saltem plenæ voluntatis vitæ melioris, pleneque odii peccati; eadem est de verbis & signis presentibus præsumptio. Quia similitudine est iudicium, Et idem, manens idem, præsumitur facere, Et facturus idem. Atque ex præteritis (ut S. Thomas ait 2. 2. q. 49. a. 1. ad 3.) oportet nos quasi argumentum facere de futuris. Ex vita etiam præterita, quamdiu nulla hæc contrarium apparent signa manifesta, præsumitur de presenti, cap. Mandata, & cap. Cum in juventute de præsumptione. Et idem S. Th. 2. 2. q. 14. a. 4. ad 1. de hæreticis relapsis dicit, quòd quamvis in iudicio Dei semper recipiantur redeuntes; quia Deus scrutator est cordium, & verè redeuntes cognoscit, hoc tamen Ecclesia imitari non potest. Præsumit enim eos non verè reverti, qui, cum recepti fuissent, iterùm sunt relapsi. Nisi utique poenitentia signa in eis apparuerint manifesta, uti dicit Alex. IV. cap. super eo de hæreticis in 6. ubi ipsi absque ejusmodi signis, negari vult Eucharistia & Poenitentia Sacramenta. Quia scilicet, nisi manifesta poenitentia signa dederint, præsumuntur ex corde verò & pleno non reverti: sicut, ex ipsorum relapsu, primus eorum reditus, seu prima conversio præsumitur non facta ex corde verò & pleno, uti dicit Conc. Narbonense anni 1235. can. 11. his verbis: Sufficiat vobis semel per falsam conversionem Ecclesiam decessisse. Igitur ex post facto, seu ex relapsu, primam relabentium conversionem Ecclesia præsumit fuisse falsam, vel saltem non plenam. Et ideo idem præsumit de secunda, quamdiu de veritate & plenitudine ipsius non adsunt nisi signa primis similia. Quia, uti dixi, ex vita præterita Ecclesia præsumit de presenti. Et ratio, propter quam ex post facto, sive relapsu, Ecclesia præsumit primam conversionem fuisse falsam, vel non verè ex toto corde factam, est, quia si primà vice verè ex toto corde ad Ecclesiam redissent, à suscepta fide, per relapsum in hæresim, tam facili & citò non decessissent. Cum verà fides firmitatem assensibus importet, quâ homo firmiter assentitur his quæ divinitus revelata sunt: adeoque verum esse fidentem Ecclesia non præsumat, qui saltem eatenus*

non est in fide firmus, & constans, quatenus à fide facili, & citò non excidit. Rationem hanc tangit S. Doctor art. 4. cit. in O. & ad 3. ubi ipsorum inconstantiam, per faciliem relapsam manifestam, allegat tamquam signum, quòd verè re-verti non fuerint.

Simile ex post facto iudicium fecerunt olim SS. Patres, dum eos Christianos, qui, orâ persecutione, ne quid Christi causâ paterentur, ante congressionem cum Tyranno, Christo tenuerant, judicaverunt, non tam persecutione cecidisse, quam persecutione demonstratum, quòd ne quidem ante persecutionem verè ex toto corde fideles fuerant, sed mundanis cupiditatibus visis, à fide jam exciderant, secundùm illud Apostoli ad Timoth. 6. v. 10. Radix omnium malorum est cupiditas, quam quidam appetentes, erraverunt à fide. Sic D. Cyprianus arguit in lib. de lapsis: *Sequi Christum quomodo possunt, qui patrimonii vinculo detinentur? Aut quomodo Calvariam petunt, & ad sublimia & alta ascendunt, qui terrenis cupiditatibus prægravantur?* Idem argumentum repetit epist. 64. ad Epictetum aicens, quòd manifestissime comprobavit, nec antè se Religiosi, sed ventri potius, & questui, profana cupiditate servasse, tamen in lib. de lapsis, aliter censuræ de iis, qui post diros cruciatus succubuerunt.

Similiter Socrates lib. 3. Hist. Ecclesiast. cap. 81. 13. dicit, quòd motâ, sub Juliano Apostata, persecutione, confessum verè & falsi Christiani, tamquam in fornace persecutionis, omnibus innotuerunt. Veri namque, & ex toto corde Christiani, singulum deposuerunt, quidvis ferre parati potius quam Christum negare. Ceteri, qui verè ex toto corde Christiani non erant, sed hujus facili devotias & voluptates verè felicitati præferbant, sine ulla cunctatione ad sacrificandum sese contulerunt.

Si tale fuit veterum Patrum iudicium, de iis S. Th. qui à fide facili & citò exciderunt; quanto magis de iis, qui non semel, sed frequenter id fecerunt? proit Eubosium Sophistam fecisse Socrates ibidem commemorat, qui ad Imperatorum mores sese fingens, & accommodans, sub Imperatore Christiano, Christianum, sub Ethnicis, Ethnicum se profitebatur: & licet tandem pro foribus Ecclesie se pronum abiciens, his vocibus usus fuerit: *Calcate me, ut sal insipidum;* ab Ecclesia creditus non fuit verè conversus; sed, ut Socrates profequitur, *scit antea, levis & inconstans, id est, non firmiter, sive ex toto corde Christianus, ita etiam postea.*

CAPUT XLVII.

Inferitur sextò, consuetudinariam non idò proinus iudicandam plenè conversum, adeoque satis dispositum ad absolutiorem, vel primò quòd sint prima vices, quibus confitetur, à tempore quo peccare incipit, & jam se humiliter de peccatis accuset, totoque corde de iis se dolere affirmet. Vel secundo quòd aliquoties jam antè confessus, à Confessario nunquam specialiter fuerit admonitus, nec ulla unquam ad consuetudinem excirpandam remedia fuerint ipsi præscripta: nunc autem ad ea se paratum exhibeat. Vel tertio quòd ab ea Confessione, in qua de ea excirpanda admonitus fuit, ad hoc nonnihil allabaverit, nec toties ut antè ceciderit, nec tam facili & citò.

Ratio prima & secunde partis est, quia omnes passim Sancti & Theologi docent, con-